

Zenon Kosiński

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 14/5(149), 81-82

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIA:

1. Jaka jest obowiązująca wykładnia określenia „żywiciel”, którym operuje art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 23.I.1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, traktującym o wzroście renty rodzinnej? Czy mianowicie „żywicielem” wdowy po emerycie będzie taki zmarły emeryt, który w chwili swej śmierci pobierał dodatek rodzinny na swą małżonkę, czy też może wystarczy, że w chwili śmierci emeryta-„żywiciela” między nim a jego małżonką istniał stan majątkowej wspólności małżeńskiej, co potwierdziłaby wdowa po emerycie pisemnym oświadczeniem, stwierdzającym fakt istnienia takiego stanu, jak również fakt wspólnego zamieszkiwania z emerytem-małżonkiem w chwili jego śmierci?

2. Czy do ustalenia wysokości renty rodzinnej wdowiej (art. 38 ust. 1 ustawy o p.z.e.) przyjmuje się podstawę wymiaru emerytury, na podstawie którego to wymiaru ustalona została wysokość emerytury jej zmarłego małżonka?

3. Czy do ustalenia wzrostu renty rodzinnej-wdowiej (art. 38 ust. 2 ustawy o p.z.e.) bierze się pod uwagę wszystkie okresy zatrudnienia w Polsce Ludowej zmarłego małżonka-emeryta („żywiciela”), tzn. obejmujące również okresy zatrudnienia zmarłego emeryta po osiągnięciu przez niego 65 roku życia?

(Pytania nadesłał mgr Tadeusz Krauze z Radomia).

ODPOWIEDŹ:

1. Określenie „żywiciel” użyte w treści art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6) oznacza osobę (pracownika lub rencistę), po której przysługuje renta rodzinna. Określenie „żywiciel” z art. 38 ust. 2 ustawy jest jednoznaczne z określeniem „pracownik” z art. 30 ustawy. W jednym i drugim wypadku chodzi o określenie osoby, po której przysługuje renta rodzinna.

Ustawa o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (dalej w skrócie: ustawa o p.z.e.) do uzyskania renty rodzinnej nie stawia w zasadzie warunku pozostawania na utrzymaniu osoby, po której przysługuje renta rodzinna, albowiem renta rodzinna przysługuje najbliższemu członkowi rodziny mającym prawo do alimentacji (utrzymania) na podstawie przepisów prawa cywilnego (kodeksu rodzinnego).

Od tej generalnej zasady ustawa o p.z.e. wprowadza wyjątki w wypadkach, w których do uzyskania renty rodzinnej wymagany jest warunek pozostawania na utrzymaniu pracownika (rencisty), po którym przysługuje renta rodzinna. Spełnienie tego warunku pozostawania na utrzymaniu ustawa o p.z.e. wymaga mianowicie od:

- a) małżonka (męża) pracownika lub rencisty (art. 33 ust. 2),
- b) od wdowy nie spełniającej warunków z art. 33 ust. 1 (art. 34),
- c) od rodziców pracownika (rencisty) (art. 35).

W jakich wypadkach uważa się ten warunek za spełniony, określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24.VI.1958 r. (Dz. U. Nr 42, poz. 200), obowiązujące nadal na podstawie art. 127 ust. 3 ustawy o p.z.e., albowiem rozporządzenie przewidziane w art. 117 ustawy o p.z.e. dotychczas się nie ukazało.

W tym stanie prawnym użycie w art. 38 ust. 2 ustawy o p.z.e. zwrotu „żywiciel” może być interpretowane tylko jako określenie pracownika (rencisty), po którym przysługuje renta rodzinna (art. 30), bez jakichkolwiek dodatkowych przymiotów lub spełnienia jakichkolwiek innych warunków. Ustawodawca uważa pracownika (rencistę), po którym przysługuje renta rodzinna, za „żywiciela” najbliższych członków rodziny uprawnionych do renty rodzinnej i tylko w pewnych wypadkach (wyżej wskazanych) wymaga udowodnienia faktycznego pozostawania na utrzymaniu pracownika (rencisty).

2. Podstawą wymiaru renty rodzinnej jest podstawa wymiaru, jaka byłaby przyjęta dla wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej zmarłego pracownika lub jaka została przyjęta dla wymiaru emerytury lub renty rencisty, po którym przysługuje renta rodzinna.

3. Przepis art. 38 ust. 2 ustawy o p.z.e., ustalając wzrost renty rodzinnej w zależności od liczby przepracowanych lat (okresów zatrudnienia) w Polsce Ludowej, nie stawia żadnych warunków, żeby okresy te zostały osiągnięte przed ukończeniem wieku emerytalnego, jak to czyni przepis art. 22 ust. 2 ustawy o p.z.e. co do wzrostu emerytury, i dlatego należy przyjąć, że nie ma żadnego znaczenia, czy te okresy zostały osiągnięte po czy tylko przed ukończeniem wieku emerytalnego. Przepis ten wyraźnie mówi o okresach zatrudnienia (przewidzianych w art. 20 ust. 2 ustawy o p.z.e., a więc łącznie z okresami równorzędnymi i okresami zaliczalnymi) w Polsce Ludowej ponad 5 lat, nie więcej jednak niż za 20 lat. Okresy zatrudnienia osiągnięte po ukończeniu wieku emerytalnego wpływają również na wzrost renty rodzinnej.

Zenon Kosiński
adwokat

WSPOMNIENIE POŚMIERTNE

Daniel Hrehorowicz

Dnia 19 lutego 1970 r. zmarł nagle adw. Daniel Hrehorowicz, wicedziekan Rady Adwokackiej w Krakowie i jej rzecznik dyscyplinarny. Zgon nastąpił na dworcu kolejowym w Krakowie w chwili, gdy adw. D. Hrehorowicz wsiadał do pociągu, którym miał jechać do Bochni na rozprawę w Sądzie Powiatowym.

Ten nieoczekiwany zgon uświadomił całemu środowisku prawniczemu Krakowa, jak wysokie miejsce zajmował w nim adw. D. Hrehorowicz i jak wielką stratę poniosła adwokatura krakowska.